

De nerfamarant (*Amaranthus blitoides* S. Wats.) in Nederland

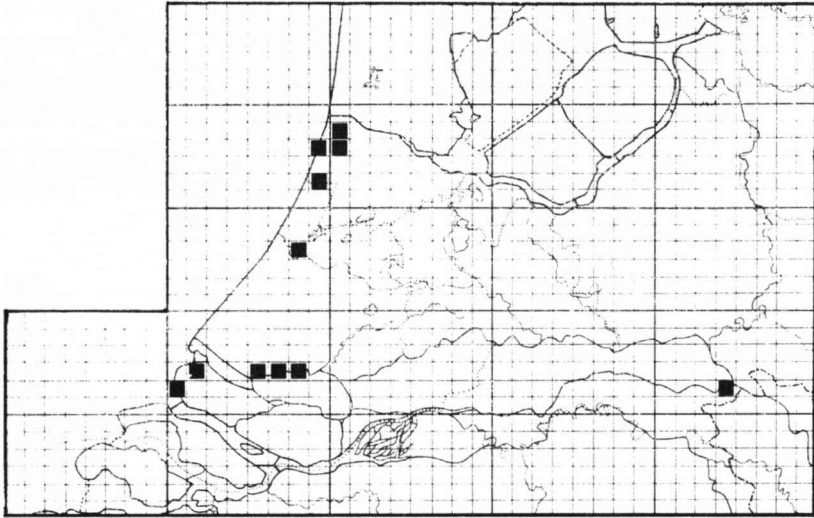
R. W. J. M. van der Ham
(Rijksherbarium, Leiden)

Bij het verspreidingskaartje van de nerfamarant (*Amaranthus blitoides* S. Wats.) in het eerste deel van de Atlas van de Nederlandse Flora (Van der Ham, 1980) moest worden vermeld dat de gegevens van deze soort niet volledig genoeg waren om op dat moment de mate van inburgering goed te kunnen vaststellen. Bij de bewerking van het herbariummateriaal van enige *Amaranthus*-soorten voor het tweede deel van de Atlas en uit eigen waarneming in het veld is daarna een aantal nieuwe gegevens beschikbaar gekomen, waardoor het nu mogelijk is een completer beeld te schetsen.

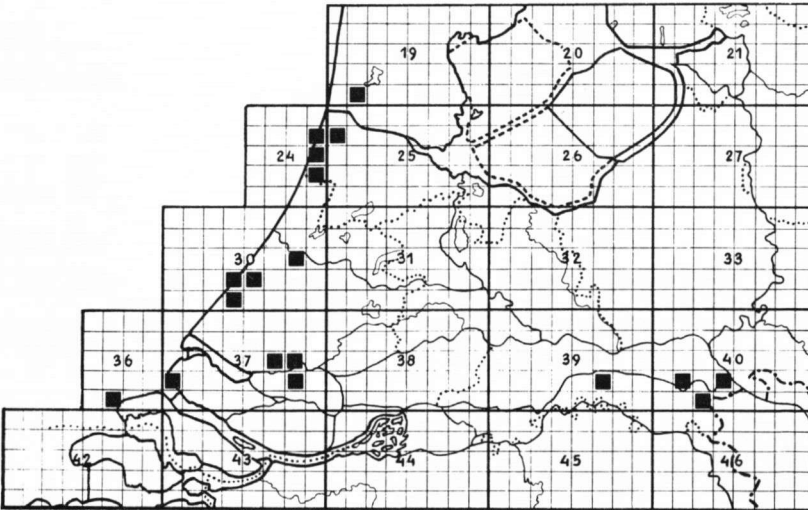
Uit de vondsten blijkt dat de nerfamarant als ingeburgerd kan worden beschouwd op enkele plaatsen in de duinen (Amsterdamse Waterleidingduinen, Voorne, Goeree), op zandige plaatsen langs de Waal en op ruderaal grond, spoorwegterreinen en tussen plaveisel in stedelijke gebieden (Beverwijk, Leiden, 's-Gravenhage, Rotterdam). Vóór 1950 is de soort zo uit 11 uurhokken bekend, sinds 1950 uit 18 (fig. 1). De oudste vondst werd gedaan bij Vogelenzang in 1900.

Planten van graanoverslagbedrijven, meelfabrieken, wolverwerkende bedrijven, vuilstorten e.d. worden als adventief beschouwd. Van de periode vóór 1950 betreft het de vindplaatsen te Doetinchem, Nijmegen, Tilburg, Veghel, Erp en Helmond, en sinds 1950 te Beverwijk, Amsterdam, Waspik, Tilburg, Grevenbicht en Schimmert. De vermelding voor Terschelling (Van der Ham, 1980) berust op een vergissing.

Van inburgering zowel in de duinen als langs de rivieren en in stedelijke gebieden is



a



b

Fig. 1. De verspreiding van *Amaranthus blitoides* S. Wats. in Nederland; a: vóór 1950; b: sinds 1950.

eveneens sprake bij *Solanum triflorum* – ook uit Amerika afkomstig – en op nog grotere schaal bij *Corispermum leptopterum*. Beide soorten groeien op soortgelijke standplaatsen als *A. blitoides*.

De witte amarant (*Amaranthus albus*) lijkt van de in Nederland voorkomende amaranten nog het meest op de nerfamarant. Beide soorten hebben bladen waarvan de grootste breedte boven het midden ligt, okselstandige bloeiwijzen en regelmatig overdwars openspringende vruchten. Ze zijn te onderscheiden aan de schutblaadjes onder de bloemen. Deze zijn bij de witte amarant ongeveer dubbel zo lang als het (2-) 3-tallige bloemdek en doornig, wit gepunt, terwijl ze bij de nerfamarant hoogstens zo lang zijn als het (4-) 5-tallige bloemdek en niet doornig gepunt.

Literatuur

Ham, R.W.J.M. van der, 1980. *Amaranthus blitoides* S. Wats., in J. Mennema, A.J. Quené-Botenbrood & C.L. Plate, Atlas van de Nederlandse Flora 1. Amsterdam.

Amaranthus blitoides S. Wats. in the Netherlands

New data are given to amplify the tentative remarks on naturalization of *Amaranthus blitoides* S. Wats. in the Atlas of the Netherlands Flora (Van der Ham, 1980). Although merely of casual occurrence in some localities, the species is thought to be naturalized in the dunes, along the river Waal and in urban areas. It was first found in 1900.